

ADABAKIAK

Lisola.—Jose Maria Iparragirre, *Gernikako Arbola* eresi illezko-
rraren egillea, etzan Gabiria'n il, Jose Maria Salaberria'k eta, berari
jarraiturik, beste idazle batzuek ere adierazten diguten bezala, baizik
Itxaso'n, Zozabarro-txiki izeneko baserrian.

Itxaso'n il zala, ta ez Gabiria'n, argi ta garbi egiztutzen digute
Iparragirre beraren eriotz-agiriaren asierako errenkadak.

Ona emen, itzez itz, errenkada oriek diotena: “Como cura propio
de la parroquia de San Martín de la villa de Villarreal, provincia de
Guipúzcoa, mandé dar sepultura eclesiástica en el día de la fecha al
cadáver de don José María Iparragirre, natural de esta villa, *resi-
dente accidentalmente en el Concejo de Ichaso*, de profesión músico
y poeta...”

* * *

Otsalar.—Etzitzaizula G. Aresti'ren itzulpena gogoko izan? Bar-
katu, baña zurea ere baliteke bateon bati ez gogoko izatea. *Gustoei*
buruz ezer ez bait-dago idatzita...

Dana dala, eskatzen diguzun bezala, emen dijoa zure itzulpena.
Ta agindu, *Otsalar*.

“VIII'GARREN MENDITARRA (*Serranilla VIII*)

López de Mendoza (Marqués de Santillana)

Vytoria'tik atera nintzan
aste ontako egun batean,
Alegria'tik igarotzean,
neskatxa lepuzkoarra ikusi nuan.

I

Gaona ta Salvatierra bitartean
 aran arbolatsu orretan
 mendiak apartatzen diran ortan,
 abere zain ikusi nuan,
 egun sentia bezelakoa
 gona gorrizka batean,
 nornai gizonek naiko lukean eran,
 ...arrebatzat ez dut esan.

II

Moncayo'koak goretsi nituan
 eta bere keñada ta koloreeri,
 ez natzaie atzeratzen,
 ezta Bores'ko neskatxari;
 bañan arpegi ori
 bere menditar ta guzi,
 elitzake arkituko ordea,
 Yllana ere etzan ain edergarri.

III

Bedmar'eko neskatillatzaz,
 itz egitera naia,
 arrazoiz nintzan goraltzen
 bere gorputz itxura ona;
 bañan ez nuke ukatuko,
 egia, etzala ain lirañik,
 nire emaztea kenduta,
 andere ta menditarrik."

* * *

J. M. E.—Gallego-iztegitxo ori, Jose Luis Pensado Tome'k 1958'garren urtean *Homaxe a Ramón Otero Pedrayo* liburuan osorik argitaratu zuan.

Lengo mendekoa da noski, Pensado Tome'k dionez, baña 1833'garren urtea baño lenagokoa.

Ez du ezer asko balio, baña Euskalerra'ri dagozkan xeetasun batzuek badakarzki. Ona bi edo iru:

"*Sella*.—Cubo en figura de cono truncado para conducir agua,

con dos hierros de abrazaderas. Es el mismo que en Navarra y Provincias Vascongadas llaman: Herrada.”

“*Tella.*—Teja.”

“*Vaynas.*—Judías verdes. En las Provincias Vascongadas se llaman lo mismo. Es palabra castellana, aunque no está en uso.”

Baña oraindik are ernagarriagoak eta *xelebreagoak* dira Iztegi-toaren itzaurreko asieran ezartzen diran auek:

“Cuatro lenguas o idiomas distingo en España e Islas adyacentes: el limosino, que se habla en la Corona de Aragón, el Vascuence en Navarra e Yslas (?) Vascongadas, el Lusitano desde Santander hasta el Cabo de San Vicente y el Castellano en todo el resto de la Península.”

“Cada idioma tiene sus dialectos particulares procedentes de aquella lengua matriz. El Vascuence sólo se habla en Guipúzcoa, el Vizcaíno en Vizcaya y en Navarra el Labortano. En Alava no se habla determinadamente ninguno de los tres dialectos, pues hallándose límite de cuatro provincias participa de todas y del castellano más que ninguna. El Vizcaíno es un Vascuence tan corrupto y castellанизado que he visto no entenderse una mujer de San Sebastián con otra de Lequeitio. Hay tanta diferencia, que aunque no se entienda la lengua, al momento se distingue un Azpeitiano de un Durangués y de un Roncalés.”

* * *

Musika-zale.—Ain zuzen ere, aurten betetzen dira berrogeita hamar urte Isaak Albeniz musikarari ospetsua il zala.

Albeniz onek zer-ikusirik etzuan Pedro ta Mateo Albeniz'ekin, eta deituraz ezezik, odolez ere euskalduna edo erdi-euskalduna zan, Cataluña'n, edo zeatzago esateko, Gerona'ko Camprodón deritzan errian jaió bazan ere.

Bere lan-egin garaiena. *Suite Iberia* da noski, baña *San Antonio de la Florida* ta *Pepita Jiménez*, *Catalonia* ta *Navarra* ere txit ezagunak dira.

Gaztetan berari Madrid'en pianoa erakutsi zioten maisuen artean, Manuel Mandizabal tolosarra arkitzen zan, Adolfo Salazar'ek dionez beñepein.

* * *

Aiztondo.—Lapurdi'n *boina*'ri euskaldun geienak *boneta* deitzen diote. Beste batzuek berriz *xapela*. Baita noski, gure ango adiskide min batek dionez, adar-estalkia ere...